

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Інструментарій фінансової стабілізації

(назва навчальної дисципліни)

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення поточного контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою фінансів, протокол № 9 від 18 грудня 2015р.
(повне найменування вищого навчального закладу, кафедри)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Поточний контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни «Інструментарій фінансової стабілізації» та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною, здійснюється у таких формах:

- експрес-опитування на лекційних заняттях ;
- захист звітів за результатами виконання практичних завдань;
- активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях.
- виконання завдань для самостійної роботи

Поточний контроль успішності навчання у формі експрес-опитування здійснюється у письмовій формі під час всіх лекційних занять. Типовий приклад експрес-опитування наведено у розділі «Завдання для поточного контролю успішності навчання».

Поточний контроль успішності навчання у формі захисту звітів за результатами виконання практичних завдань здійснюється усно під час аудиторного заняття перед викладачем і аудиторією одногрупників. Типовий приклад практичного завдання для виконання наведено у розділі «Завдання для поточного контролю успішності навчання».

Поточний контроль у вигляді участі у дискусії та презентації результатів вивчення та дослідження матеріалу на семінарських заняттях здійснюється усно під час проведення кожного семінарського заняття. Типовий приклад питань для дискусійного обговорення під час семінарських занять наведено у розділі «Завдання для поточного контролю успішності навчання».

Поточний контроль успішності навчання у формі виконання завдань для самостійної роботи здійснюється після вивчення кожної з тем навчальної дисципліни. Типовий приклад завдань для самостійної роботи наведено у розділі «Завдання для поточного контролю успішності навчання».

Зазначені форми і засоби поточного контролю успішності навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Інструментарій фінансової стабілізації» спрямовані на стимулювання систематичної поточної навчальної та самостійної роботи тих, хто навчається, підвищення об'єктивності оцінювання їхніх знань, запровадження здорової конкуренції між здобувачами у навчанні, виявлення і розвитку їхніх творчих і дослідницьких здібностей.

Максимально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 60 балів.

Результати всіх форм поточного контролю є невід'ємними складовими критеріїв підсумкового оцінювання знань здобувачів, наведених у відповідному розділі навчально-методичного забезпечення дисципліни «Інструментарій фінансової стабілізації».

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

2.1. Типові приклади завдань для поточного контролю за формами.

2.1.1 Типовий приклад запитань для експрес-опитування:

Тема «Фінансова санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення».

1. Надайте визначення санації. У чому полягають її відмітні характеристики як інструмента антикризового фінансового управління?
2. У яких випадках приймається рішення про проведення фінансової санації?
3. Охарактеризуйте типи санаційних заходів підприємства.
4. Розкрийте взаємозв'язок між видами, формами та іншими класифікаційними характеристиками санації.
5. Розкрийте зміст класичної моделі санації.

2.1.2. Типовий приклад практичного завдання для складання та захисту звіту.

Тема «Методи діагностики стану реального сектора економіки країни»

Тема практичного заняття: побудова міжгалузевого балансу на основі моделі міжгалузевого балансу Леонт'єва.

Зміст завдання. Розглянемо 2 галузі промисловості: виробництво вугілля і сталі. Вугілля потрібно для виробництва сталі, а деяка кількість сталі (у вигляді інструментів) потрібна для видобутку вугілля. Припустимо, що умови такі: для виробництва 1 т сталі потрібно 3 т вугілля, а для 1 т вугілля – 0,1 т сталі (табл.).

Таблиця

Вихідні дані

Галузь	Вугілля	Сталь
Вугілля	0	3
Сталь	0.1	0

Необхідно, щоб чистий випуск вугільної промисловості був 200 000 т вугілля, а чорної металургії – 50 000 т сталі. Якщо вони будуть робити тільки 200 000 і 50 000 т відповідно, то частина їхньої продукції буде використана ними ж і чистий вихід буде менше.

Дійсно, для виробництва 50 000 т сталі потрібно $3 \times 50000 = 150\,000$ т вугілля і чистий вихід з 200 000 т виробленого вугілля дорівнює: $2 \times 10^5 - 1,5 \times 10^5 = 50\,000$ т вугілля. Для виробництва 200 000 тонн вугілля потрібно $0,1 \times 2 \times 10^5 = 20\,000$ т сталі і чистий вихід з 50 000 т виробленої сталі буде дорівнює $5 \times 10^4 - 2 \times 10^4 = 30\,000$ т сталі.

Необхідно визначити валовий випуск сталі та скласти систему рівнянь для побудови міжгалузевого балансу, визначити оптимальний рівень завантаження кожної галузі та чинники, що впливають на формування міжгалузевого балансу на основі моделі Леонт'єва.

2.1.3. Типовий приклад питань для дискусійного обговорення під час семінарських занять

Тема «Предмет, об'єкт і завдання антикризової фінансової діагностики»

1. Визначення сутності поняття «криза», «антикризова діагностика».
2. Формування переліку завдань антикризової діагностики на макrorівні.
3. Визначення інформаційного забезпечення процесу антикризової фінансової діагностики.

2.1.4. Типовий приклад завдань для самостійної роботи.

Тема «Внутрішні механізми фінансової санації підприємства»

1. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.
2. Огляд теоретичного матеріалу з теми «Особливості визначення потреби в капіталі підприємства, що функціонує у стані кризи»

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Система оцінювання успішності навчання здобувача та рівня сформованості у нього компетентностей, які підтримуються навчальною дисципліною «Інструментарій фінансової стабілізації» враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання здобувачами самостійної роботи.

При розрахунку підсумкової оцінки успішності здобувача з навчальної дисципліни «Інструментарій фінансової стабілізації» слід вважати, що кожна форма поточного контролю має різну питому вагу у формуванні його компетентностей, які забезпечуються навчальною дисципліною.

З урахуванням вагомості кожної форми поточного контролю успішність навчання здобувача з навчальної дисципліни у підсумку оцінюється у відповідних балах (табл. 3.1) за формулою:

$$R = A + B + C + D,$$

де R - підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх форм поточного контролю;

A – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за експрес-опитування на лекції (табл. 3.2) (A=14).

B – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за захист звітів за результатами виконання практичних завдань (B=21);

C – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за участь у дискусії та презентацію результатів опрацювання матеріалу на семінарських заняттях (C=9);

D – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдань для самостійної роботи (D=16).

Виконання кожного завдання для поточного контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю за формами у межах тем змістових модулів наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за формами поточного контролю та змістовними модулями

Форма поточного контролю	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						Сума балів
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	
Експрес-опитування	2	2	2	2	2	1	1	1	1	14
Захист звітів з виконання практичних завдань			3		6	3	3	3	3	21
Участь у дискусії на семінарських заняттях	3	3		3						9
Виконання завдань СРЗ	2	2	2	2	2	2	2	1	1	16
Усього	7	7	7	7	10	6	6	5	5	60

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю (допуск до заліку), якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру в сумі досягла 35 балів.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна:

1. Барановський О. І. Сутність і різновиди фінансових криз / О. І. Барановський // Фінанси України. – № 5. – 2009. – С. 3–20.
2. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием / И. А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2006. – 672 с. – (Серия «Библиотека финансового менеджера»; Вып. 10).
3. Грищенко О. В. Класифікація кризових явищ в економіці та місце в них промислових криз / О. В. Грищенко, П. В. Проноза // Бізнес Інформ. – № 12. – С. 49–53.
4. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 14.05.1992 р. № 2343-ХІІ зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] // Законодавство України – Режим доступу : www.rada.gov.ua
5. Киндлбергер Ч. Мировые финансовые кризисы. Мании, паники и крахи, / Ч. Киндлбергер, Р. Алибер; пер. с англ. – СПб. : Питер, 2010. – 544 с.
6. Проноза П. В. Патологические кризисные процессы в экономике Украины : монография / П. В. Проноза. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2014. – 408 с.
7. Раєвська О.В. Санаційна стратегія промислового підприємства: механізм формування та моделі реалізації / О. В. Раєвська, М. М. Берест – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2012. – 344 с
8. Социально-экономическое развитие Украины и ее регионов: проблемы науки и практики : монография / под ред. В. С. Пономаренко, Н. А. Кизима, Е. В. Раевневой. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2012. – 376 с.
9. Терещенко О. О. Управління фінансовою санацією підприємств : підруч. / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана . – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.
10. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посібник // О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2000. – 412 с.
11. Управління фінансовою санацією підприємства [текст] : підручник. / Т. А. Говорушко, І. В. Дем’яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко - К. : Центр учбової літератури, 2013. – 400 с.
12. Хаустова В. Є. Теоретичні аспекти виникнення та розвитку кризових явищ в економіці / В. Є. Хаустова, П. В. Проноза // Проблеми економіки. – № 4. – 2011. – С. 13–23.
13. Хейфец Б. А. Глобальные дисбалансы и реформа мировой валютно-финансовой системы государства // Деньги и кредиты. – № 7. – 2012. – С. 48–56.

4.2. Додаткова:

14. Аистова М. Д. Реструктуризация предприятий: вопросы управления. Стратегии, координация структурных параметров, снижение сопротивления преобразованиям / Аистова М. Д. – М. : Альпина Паблишер, 2002. – 287 с.
15. Бригхэм Ю. Финансовый менеджмент. Экспресс-курс. / Ю. Бригхэм, Дж. Хьюстон; 4-е изд. / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2007. – 544 с.: ил.
16. Бураковський І. В. Глобальна фінансова криза: уроки для світу та України / І. В. Бураковський, О. Плотніков. – Х. : Фоліо, 2009. – 299 с. – (іл.). – 978-966-03-4825-7.
17. Гайдуков С. В. Модель відновлення платоспроможності підприємств / С. В. Гайдуков. – Харків : "Екограф", 2004. – 36 с.
18. Кизим М. О. Аналіз причин економічної кризи в Україні / М. О. Кизим, О. В. Доровський, П. В. Проноза // Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції 27 – 28 травня 2010 р. – Х. : ФОП Александрова К. М. ; ВД «ИНЖЕК», 2010.– С. 72–76.
19. Колисник М. Финансы. Стратегии, с которыми побеждают / М. Колисник. – К.: Издательский Дом «Максимум», 2006. – 332 с.
20. Корнеев В. В. Антикризисные инструменты финансовой стабилизации // Глобальна економічна криза 2008–2010 років: світовий досвід та шляхи подолання в Україні : монографія – Донецьк : Юго-Восток, 2010. – С. 120–139.
21. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій / Л. О. Лігоненко. – К. : Київ. нац. торг. - екон. ун-т, 2001. – 580 с.
22. Механизмы и модели управления кризисными ситуациями : монографія / Под ред. Т. С. Клебановой. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2007. – 200 с. Русск.яз.
23. Молдин Д. Конец долгового суперцикла и его последствия / Д. Молдин, Д. Теппер; пер. с англ. – М. : Манн, Иванов и Форбер, 2013. – 352 с.
24. Новак А. Е. Анализ современных систем индикаторов банковских кризисов на примере кризиса в России в 2008-2009 гг. / А. Е. Новак, И. Е. Хвостова // Новый университет. Научный журнал. Серия «Экономика и право». – 2011. – № 8. – С. 25–34.
25. Пономаренко В. С. Механізм санаційного управління підприємством: засади формування та моделі реалізації : монографія / В. С. Пономаренко, О. В. Раєвнева, С. О. Степурина. – Х.: ВД «ИНЖЕК», 2009. – 304 с.
26. Радзивілюк В. В. Судова процедура санації : навчальний посібник / В. В. Радзивілюк. – К.: Атака, 2005. – 116 с.
27. Рубинас Ю. В. Проблемы оценки индикаторов долгового кризиса страны / Ю. В. Рубинас // Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Вип. 130/2012. Серія: Економіка і фінанси. — Севастополь. – 2012. – С. 197–204.
28. Світогосподарська диспропорційність: особливості, тенденції, вплив на економіку України: наук. доп. / за ред. Л. В. Шинкарук; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2012. – 152 с.
29. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія / О. О. Терещенко. – 2-ге вид., без змін – К. : КНЕУ, 2006. – 268 с.

4.3. Ресурси Інтернет:

30. Банкрутство и ликвидация предприятий [Електронний ресурс] // ЛігаБізнесІнформ. Українська мережа ділової інформації. – Режим доступу: <http://http://search.ligazakon.ua/search/business/bankrupt/>.
31. Методичні рекомендації по виявленню ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14 [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.rada.gov.ua.
32. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджені наказом Міністерства фінансів України та Фонду Державного майна України від 26.01.2001р. № 49/121 і зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 08.02.2001 р. за № 121/5312 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
33. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-ХІІ зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
34. Сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
35. Сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua.
36. Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.
37. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
38. Система розкриття інформації на фондовому ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.smida.gov.ua.